

rigtigt, ja, saa vil vi yde vor Støtte til denne opportunistiske økonomiske Politik.

Men det er klart, at naar vi skal ind i en saadan Politik, saa maa vi forstaa, hvad det er, der foregaar, og hvad det er for en Situation, Freden har bragt os ind i. Naar alle krigsførende Stater, saaledes som det ærede Medlem Hr. Drachmann rigtigt skildrede, fører en Politik, hvis Formaal er at lade os betale en Del af deres Krigsomkostninger, og naar andre neutrale Lande, for ikke at komme til at betale for meget af disse Krigsomkostninger, vægrer sig ved Foranstaltninger, som ogsaa kommer til at berøre os, saa maa dog vor Politik's Formaal være at søge vor Andel i disse Krigsomkostninger formindsket, hvis vi ikke helt kan vælte dem fra os. Der er den store Forskel paa Krigstiden og nu, at det da var økonomiske Naturlove, som virkede, Naturlove, hvis Natur man ikke rigtig kender, og hvis Virkning man derfor stod usikker overfor. I Øjeblikket staar vi derimod overfor en haandgribelig Politik ude i Verden, og denne Politik maa vi stille vor Politik overfor. Naar alle Stater ved Statsindgreb, saaledes som det ærede Medlem Hr. Drachmann rigtigt skildrede, regulerer Eksport og Import, saa er det Spørgsmaal, vi maa stille herhjemme, dette: imødegaar vi da bedst Vanskelighederne ved at overlade Samfundets Skæbne til de enkelte Forretningsmænds Fordølbefindende eller økonomiske Interesser, eller imødegaar vi dem bedst ved et virkeligt økonomisk Samarbejde? — for atter at citere det ærede Medlem Hr. Moltesen. Naar der overalt i Verden er en bevidst Plan, imødegaar vi saa bedst denne ved at tilvejebringe Planløshed eller ved at stille vor Plan imod den? Planløshed er jo den højtærede Landbrugsministres Teori. Medens andre Stater samler hele deres Politik i en fælles Handling, saa opfordrer han — og har navnlig opfordret — til, at vi skal ordne os saaledes herhjemme, at vi opererer under de enkelte Forretningsmænds Guerillakrig eller under Erhvervenes indre Kampsammenstød.

Jeg tror, at det mere og mere maa blive klart, at det, som den økonomiske Situation i Øjeblikket kræver, det er en økonomisk Samling, det er et virkeligt økonomisk Samarbejde, en fælles Handling ved Statens Medvirkning til at imødegaar den Politik, hvorved man ude i Verden søger at fravtinge os Krigsomkostninger.

Jeg gjorde i min forrige Tale opmærksom paa, at Erhvervenes Frihed ikke var saaledes at forstaa, at i de fleste Erhverv havde den enkelte erhvervsdrivende Frihed,

men at man havde mægtige Erhvervs-sammenslutninger, indenfor hvilke den enkelte var bunden, og jeg oplæste noget af Arbejdsgiverforeningens Skildring af, i hvilken Grad dens Medlemmer var bundne sammen, og hvorledes det mindste Vink fra Arbejdsgiverforeningen sporedes i hele Samfundet. Overfor dette siger nu den højtærede Handelsminister, at Meningens med Kravet om Erhvervenes Frihed aldrig har været den, at der skal være fuld Frihed for den enkelte, men Frihed for det samlede Erhverv til at tage Bestemmelse om Erhvervets Trivsel og Tarv. Men hvis man ikke overfor denne Ret, som alle maa anerkende, sætter Samfundets Ret til at føre et Tilsyn med de forskellige Erhvervs-sammenslutningers indbyrdes Kamp, ja, saa betyder det — ikke at man opløser Samfundet i de enkelte erhvervsdrivendes Guerillakamp mod hinanden, men opløser det i en Række organiserede Kampe under Condottierer, som fører det ene Erhverv frem mod det andet, de enkelte Erhvervs forskellige Bestanddele mod hinanden, Arbejdsgivere mod Arbejdere, den ene Handel mod den anden, Landbrug mod Industri o. s. fr.

I den Situation, vi nu staar i, vil en samlet Optræden være det eneste, som overhovedet kan redde os ud af de økonomiske Vanskeligheder, som vi i højere og højere Grad kommer ind i. Den høje Regering synes ikke at være af denne Anskuelse, i alt Fald ikke alle dens Medlemmer; den højtærede Landbrugsminister har opløst Fællesindkøb af Foderstoffer — jeg skal senere komme tilbage dertil. Den højtærede Indenrigsminister synes efter de Oplysninger, han har givet, kun meget svagt at have medvirket til at organisere et Fællesindkøb af Kul. Det forbauser mig nu, da den højtærede Indenrigsminister meget godt ved, hvad Fællesindkøb betyder. Den højtærede Minister har været Formand for den danske Presses Fællesindkøb af Papir og ved meget vel, hvad det betyder, at hele den danske Presse med Undtagelse af et enkelt Blad, som havde en Papirfabrik selv, har sluttet sig sammen om Indkøb i disse Tider; og det siges, at den danske Presse med Held har løst den Opgave at skaffe sig Papir. Men i Spørgsmaalet om Kullene er der ikke blot en privat-økonomisk Interesse at varetage, men en Samfundsinteresse, og derfor tror jeg, at det er nødvendigt at se nærmere paa den Kulsituation, hvori vi befinder os.

Hvis vi ikke inden lang Tid skal være i uoverskuelige økonomiske Vanskeligheder